

The background features three large, semi-transparent blue circles of varying sizes. Thin blue lines intersect these circles, creating a geometric pattern across the page.

Verkiezingsprogramma Christen Unie Aalborg

Tot de kern

- ✓ **Samen Sociaal**
- ✓ **Schoon**
- ✓ **Slim**
- ✓ **Straight**
- ✓ **Solide**
- ✓ **Sober**
- ✓ **Safe**

2014 – 2018

ChristenUnie

Inhoudsopgave

ChristenUnie: Tot de kern!.....	2
1. BETROUWBARE OVERHEID <i>STRAIGHT en SOLIDE</i>	3
1.1. De gemeente, dat zijn we samen.....	3
1.2. Regionale samenwerking <i>SLIM, SAMEN en SOLIDE</i>	5
1.3. Veiligheid <i>SAFE, SOLIDE en SLIM</i>	6
1.4. Veilige Leefomgeving <i>SAVE</i>	8
1.5. Financiën <i>SOLIDE, SOBER maar SLIM</i>	10
2. GEZONDE SAMENLEVING <i>SAVE, SLIM en SAMEN</i>	12
2.1. Samen zorgen.....	12
2.2. Werk en inkomen <i>SAMEN en SLIM</i>	18
2.3. Onderwijs <i>SLIM, SOLIDE en SAMEN</i>	21
2.4. Cultuur, sport en recreatie <i>SAMEN en SLIM</i>	24
3. DUURZAAM WERKEN, WONEN, LEVEN <i>SCHOON</i>	26
3.1. Economie en landbouw.....	26
3.2. Duurzaam wonen, werken en leven <i>SCHOON</i>	29
3.3. Energie, klimaat en milieu <i>SCHOON en SLIM</i>	34
Afkortingen.....	36

ChristenUnie: Tot de kern!

U vindt hier ons uitgebreide verkiezingsprogramma. **Het is onze inhoudelijke visie voor de komende periode.** We hebben een verkorte samenvatting gemaakt met 7 basisbehoeften en een ambitielijst per kern. **Solide, Samen, Slim, Safe, Schoon maar Straight en waar het moet Sober**

Kern

Wij geloven dat mensen geschapen zijn door God en dat Hij ons aan elkaar gegeven heeft om samen te leven. De ChristenUnie zet zich in voor een gemeente waarin we omzien naar elkaar. Een gemeente die leefbaar blijft, ook voor onze kinderen.

Deze verkiezingen gaan over u. Over onze ouders, onze kinderen, onze bureaus, de leerkracht op de school om de hoek, de wijkverpleegkundige, onze werkgever en onze werknemers. Ze gaan over ons en onze manier van samenleven in de verschillende kernen.

Bij het zoeken naar antwoorden op de uitdagingen van deze tijd, is de Bijbel voor ons als Christenen de Basis. De Bijbel heeft een bevrijdende boodschap die hoop geeft voor de toekomst. Dat motiveert ons om ons in te zetten, dat is onze kern en opdracht. We willen daarvan uitdelen in de maatschappij. Verantwoordelijkheid nemen en samenwerken voor een rechtvaardige samenleving.

Wij geloven dat God dit van ons wil: *recht doen, trouw zijn, en nederig de weg gaan die God van ons vraagt* (Micha 6:8).¹

Voor de kern

De ChristenUnie gelooft in de kracht van de samenleving in onze 7 dorpskernen. In zorg voor elkaar, in een cruciale rol van gezinnen, in een dienstbare en rechtvaardige overheid, in godsdienstvrijheid, in een duurzame economie en in een zorgvuldige omgang met Gods schepping.

Wij geloven dat mensen tot bloei komen wanneer ze echt samen leven en zich verantwoordelijk voelen - voor zichzelf, voor elkaar en voor hun omgeving - en ze dat actief handen en voeten geven.

Wij gaan bij de inrichting van de samenleving niet uit van regels en bureaucratie maar van mensen en hun mogelijkheden. Zij bepalen de kracht van de samenleving. Wij willen bouwen op het inzicht en de vakkundigheid van de verpleegkundige, de leerkracht, de agent en al die andere professionals. Zij staan voor hun taak en zij kunnen die verantwoordelijkheid aan. Daarnaast kunnen we niet zonder de vrijwillige inzet van inwoners en bedrijven.

De ChristenUnie is een partij *van* christenen *voor* alle mensen. Wij willen iets uitstralen en doorgeven van de liefde die God heeft voor deze wereld, voor Nederland, voor Aalburg en Altena Doe met ons mee: kom tot de kern!

1. BETROUWBARE OVERHEID *STRAIGHT en SOLIDE*

Waar staat de ChristenUnie voor?

De ChristenUnie staat voor een overheid die betrouwbaar, aanspreekbaar, transparant en herkenbaar is en die daarmee het vertrouwen van de inwoner waard is. Dat geldt juist ook voor de lokale overheid (raadsleden, wethouders, burgemeester én ambtenaren), die zo dichtbij staat. De ChristenUnie gaat voor een benaderbare overheid. Dat betekent vooral ook goede communicatie, van social media tot de balie.

De ChristenUnie wil werken aan een klantvriendelijke, begrijpelijke overheid, die zaken niet onnodig ingewikkeld maakt maar - waar mogelijk - zelfs eenvoudiger.²

1.1. De gemeente, dat zijn we samen

ChristenUnie de lokale christelijke partij

De gemeente is in veel gevallen het eerste of meest nabije en concrete contact van een inwoner met de overheid.

Hierin past een overheid die meedenkt en faciliteert. Een inloopspreekuur voor de wethouder komt tegemoet aan deze doelstelling. Wij zullen ook werkvormen blijven zoeken waarbij we het contact met de inwoners kunnen intensiveren met gebruik van oude en nieuwe communicatie middelen.

Waar gaat de ChristenUnie voor?

Overheid en inwoner

De gemeente heeft een aantal belangrijke kerntaken, zoals veiligheid, maatschappelijke ondersteuning, ruimtelijke ordening en afvalinzameling. Zelfs bij die taken waar zij een primaire verantwoordelijkheid heeft, zoekt zij nog steeds zoveel mogelijk samenwerking met de samenleving (inwoners, bedrijven, organisaties, kerken, scholen enzovoort).

De ChristenUnie is over het algemeen geen voorstander van referenda. Het is een te zwaar middel, het simplificeert complexe vraagstukken en vindt vaak te laat in het proces plaats.

Voor de kern

De ChristenUnie waardeert dorpen als lokale gemeenschap en hecht aan de identiteit van die kernen. De gemeente moet alle mogelijkheden benutten om bewoners van dorpen te betrekken bij zaken die hen raken. De ChristenUnie wil zich sterk maken voor behoud van de identiteit van de kernen. Ieder dorp heeft haar eigen kwaliteit en kracht. Door aan te sluiten bij deze identiteit wordt de leefbaarheid in het dorp vergroot. Dit betekent een spreiding van voorzieningen die past bij de schaal van het dorp.

Wij zijn een sterk voorstander om de verbinding tussen gemeenteraad en dorpsraad te intensiveren, zonder daar een politiek orgaan van te maken.

Burger initiatief belonen

Hierbij denken we aan Buurtpreventieprojecten. Het faciliteren van een wijkschouw, waarbij burgers mogen aangeven welke problemen opgelost moeten worden. Dat betekent ook dat wij een voorstander zijn om een dorp haar eigen gezicht te bepalen en mee te praten zowel over de openbare ruimte maar ook in invulling van sociaal beleid wat past bij de identiteit van een dorpsgemeenschap.

Participatie

De overheid moet niet alles zelf of alleen willen doen. Als de overheid wel een belangrijke rol heeft in een proces, dan wil de ChristenUnie dat de gemeente inwoners, bedrijven, belangenbehartigers en andere betrokkenen zo vroeg, veel en vaak als mogelijk betreft bij de vorming en uitvoering van dat beleid. Dat is een voorwaarde voor draagvlak en vruchtbare samenwerking. Goede voorbeelden hiervan zijn de Wmo-raden.

Als er initiatieven, taken, verantwoordelijkheden en middelen kunnen worden overgedragen aan inwoners en maatschappelijke instellingen, dan begeleidt en ondersteunt de gemeente dit proces. Een voorbeeld hiervan is het overdragen van de zorg voor het onderhouden van het oorlogsmonument en schoonmaakacties in een dorp.

1.2. Regionale samenwerking *SLIM, SAMEN en SOLIDE*

De ChristenUnie kiest voor een krachtige stap voorwaarts in de samenwerking tussen Woudrichem, Aalburg en Werkendam. We kunnen en mogen onze ogen niet sluiten voor alle taken die op de gemeente afkomen. Het takenpakket van de gemeente wordt steeds verder uitgebreid, zeker met het oog op de verschillende transitie's, vereist dit een goed en deskundig ambtenarenapparaat. We moeten niet wachten tot we gedwongen worden om samen te voegen. Bovendien blijft de eigenheid en identiteit van onze gemeenten beter gewaarborgd in Altena dan bij een samenvoeging met bijvoorbeeld de Dongemondgemeenten.

Op veel terreinen werken de gemeente Woudrichem, Aalburg en Werkendam al samen. Het is echter nog veel effectiever om dit vanuit een Altenagemeente te doen. Eén Altena betekent voor u als inwoner meer kwaliteit. Bovendien blijkt uit alle onderzoeken dat Eén Altena zorgt voor versterking van de bestuurskracht van de drie gemeenten.

Dat betekent wel dat we in het proces op weg naar de toekomst goed moeten vasthouden wat we belangrijk vinden. Uit onze enquête blijkt vooral zorg voor bereikbare voorzieningen en behoud van identiteit. Als ChristenUnie zien we daar grote overeenkomsten voor het land van Heusden en Altena. Wij willen daarom het proces weer oppakken waar dat in februari 2013 gestrand is. We concentreren ons dan op de volgende stap met gesprekken over de voorwaarden voor bestuurlijke fusie.

De ChristenUnie wil minder bestuurslagen en overhead. Bestuurlijke samenwerkingsverbanden zoals gemeenschappelijke regelingen (WGR) moeten worden ingeperkt. De ChristenUnie is niet per definitie tegen gemeenschappelijke regelingen, maar die dienen op z'n minst de mogelijkheid in zich te hebben dat de individuele gemeente eigen beleid kan blijven formuleren.

Concrete voorstellen Samen in de samenleving

- Meer algemene regels in plaats van gedetailleerde vergunningen. Om regeldruk te verminderen, worden vergunningstelsels waar mogelijk omgezet in algemene regels. Wie een loopje neemt met de regels wordt aangepakt. Wie zich daar keurig aan houdt, krijgt minder controle.
- De ChristenUnie vindt dat er ook in het ambtenarenapparaat ruimte moet zijn voor gewetensbezwaren. Bijvoorbeeld voor trouwambtenaren met gewetensbezwaren tegen het vastleggen van een huwelijk met partners van hetzelfde geslacht.
- Inloopsprekuren van de wethouder voor inwoners of bedrijven.
- Rol van de dorpsraden verder ontwikkelen met meer interactie met gemeenteraad.
- Aandacht voor bereikbare voorzieningen
- Identiteit van dorpen ruimte geven om te versterken

1.3. Veiligheid **SAFE, SOLIDE en SLIM**

Veiligheidsbeleid

Onze plattelandsgemeenten liggen in een gebied dat doorsneden wordt door de A27 en dat grenst aan de rivieren zoals de Merwede, Maas en Bergsche Maas. Dat zijn allemaal drukke vervoersaders, met een vergroot risico op ongelukken.

Als er een ramp of incident speelt, wordt vanuit verschillende organisaties ondersteuning en expertise ingezet. Daarvoor wordt, in afhankelijkheid van de situatie samengewerkt door een team van hulpverleners, vaak bestaande uit medewerkers van politie, brandweer, GHOR en de 26 gemeenten binnen de veiligheidsregio Midden en West Brabant (VR MWB).

De gemeente stelt een integraal veiligheidsbeleid vast, dat gebaseerd is op onderzoek en ervaringen in de verschillende dorpen. In een veiligheidsplan worden na te streven doelen en verantwoordelijkheden beschreven van de organisaties die in samenwerking een rol spelen voor veiligheid. Partners in preventie en aanpak zijn behalve gemeente en politie onder andere welzijnswerk, jeugdzorg, onderwijs, verslavingszorg en gezondheidszorg. Inwoners worden actief betrokken bij de veiligheid op straat, in de wijk en in huis. Inwoners vormen ook de ogen en oren van de politie. De ChristenUnie stimuleert dat inwoners gemakkelijk melding kunnen maken van overlast en van crimineel gedrag, waarbij de politie contact legt met de melder over de resultaten. Als voorbeeld noemen we buurtpreventie, waarbij het van essentieel belang is dat de politie dit concept versterkt.

1.3.1. Politie

Het beleid van de politie is steeds meer afgestemd op kengetallen en landelijk en lokaal aangedragen aandachtspunten. Een onrustige stad of gebied krijgt daardoor extra aandacht, maar zodra de onrust weg is, verdwijnt ook de extra aandacht. Voor Altena betekent dit dat de politiesterkte minimaal is. De ChristenUnie vindt dat de politie en politiesurveillanten duidelijk waarneembaar aanwezig moeten zijn. Goede bereikbaarheid van de politie moet een doorlopende zorg van het gemeentebestuur te zijn. De overheid hoort te staan voor een duidelijke handhaving van normen en waarden. Ook het voorkómen van norm-overschrijdend gedrag is belangrijk. Handhaving en preventie moeten in evenwicht te zijn.

Het zal niet realistisch zijn, maar als belastingbetalende Nederlander willen we in Aalburg onze eigen wijkpolitieagent weer terug.

De BOA (Buitengewoon Opsporingsambtenaar) is het aanspreekpunt voor de inwoners en zo een verlengstuk van de politie. Hij/Zij kan de politie ontlasten.

Binnen Aalburg is er sprake van overlast gevende jeugdgroepen. Samen met de politie kan de BOA ingezet worden om deze overlast terug te dringen. Boa's mogen immers ook verwijzingen naar bureau Halt doen.

1.3.2. Brandweer **SAFE en SOLIDE**

In Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant bundelen 26 gemeenten, de GHOR, brandweer en politie de krachten om de veiligheid in de regio te vergroten en beter voorbereid te zijn op rampen en crises. De ChristenUnie vindt het prima dat binnen deze regio de aansturing van de brandweezorg wordt geregeld, maar vindt daarnaast dat de gemeente zelf zeggenschap moet houden betreffende het aantal van kazernes binnen haar gemeentegrenzen.

De ChristenUnie waakt ervoor dat uit bezuinigingsdrift de Brandweertzorg naar een ontoelaatbaar niveau wordt teruggebracht.

De ChristenUnie vindt een goed toegerust en geoefend brandweerkorps belangrijk en is voorstander van het openhouden van alle huidige kazernes in de gemeente. Wij vinden dat er niet getornd mag worden aan geldende veiligheidsnormen zoals de opkomst- en uitruktijden en ook de aankomsttijden. Het is goed dat er plannen zijn om voor Aalburg een nieuwe lokatie te zoeken voor een nieuwe kazerne, omdat de aanrijtijden met name naar Veen te lang zijn. De ChristenUnie vindt dat de veiligheidsregio moet komen voor aanvaardbare oplossingen voor dit probleem en ook financieel moet mee participeren in de realisatie van dergelijk vastgoed.

1.3.3. Ambulancezorg *SAFE en SLIM*

Net als politie en brandweer, is de ambulancezorg in Nederland verdeeld over 25 regio's, gelijk aan de veiligheidsregio's. De gemeente Woudrichem, Aalburg en Werkendam vallen onder de RAV Midden- en West Brabant.

De ChristenUnie maakt zich zorgen over het overschrijdingspercentage van de zogenaamde A1 ritten. Binnen de RAV Midden- en West Brabant steeg het overschrijvingspercentage licht van 7.6% in 2011 naar 7.9% in 2012. Binnen de gemeente Aalburg zijn deze cijfers echter fors gestegen, naar bijna 24 % in 2012. Dit betekent dat in een kwart van alle A1 meldingen de ambulance later dan 15 minuten na de melding arriveert. De ChristenUnie wil binnen onze gemeente meer ambulances. Nu is er binnen Altena 24 uur per dag één ambulance en overdag op werkdagen van 08.30 uur tot 17.30 uur een tweede ambulance. Uit bovenvermelde cijfers blijkt dat dit voor ons gebied te weinig is. Wij hebben in de kamer aangedrongen om aan de eis van 5 % voor heel de regio ook een tweede norm wordt toegevoegd voor landelijk gebied.

Bovendien is de ChristenUnie van mening dat een aanrijtijd van 15 minuten voor A1 meldingen veel te hoog is. De 15 minuten grens is een "financieringsnorm". Als er een "gezondheidsnorm" gehanteerd zou worden dan zou deze moeten liggen op 6 (maximaal 8) minuten aanrijtijd! Omdat op korte termijn geen verandering van de landelijke regels te verwachten is blijven we dit onderwerp bij de Tweede Kamer fractie onder de aandacht houden. Tussentijds investeren we waar mogelijk in een goed werkend AED netwerk, voldoende mensen die kunnen reanimeren en goed onderhoud van de vele AED's.

1.4. Veilige Leefomgeving **SAFE**

Handhaven **STRAIGHT en SAFE**

Mensen zijn geschapen door God. Zij zijn te waardevol om in drugs, drank, gokken of prostitutie zichzelf, hun vrijheid en waardigheid kwijt te raken. Voor de ChristenUnie kan er geen sprake zijn van het gedogen van drugs, coffeeshops, drankketen, (illegale) prostitutie en andere situaties die veiligheidsrisico's met zich meebrengen. Gedogen is geen oplossing, dat creëert alleen maar weer nieuwe problemen. De overheid moet oog hebben voor de onderliggende problemen, maar ondertussen duidelijk aangeven wat wel of niet kan en mag.

De ChristenUnie is tegen het door gemeenten zelf telen van wiet. Tegen illegale hennepkwekerijen wordt hard opgetreden.

De ChristenUnie wil dat de strijd tegen drankmisbruik gevoerd wordt samen met scholen, ouders, kerken, verslavingszorg, horeca, politie, sportverenigingen en andere betrokkenen. Per 1 januari 2014 geldt de nieuwe Drank- en Horecawet, waarbij de handhavingstaken zijn overgedragen aan de gemeente. Wij zijn er voorstander van dat sportkantine tot uiterlijk één uur na de laatste wedstrijd alcohol mogen schenken. Ook bij de controle op de handhaving van de Drank- en Horecawet kan een BOA worden ingezet. Wij vragen extra alertheid op de handhaving van leeftijdsgrenzen.

De partydrug GHB is in Brabant een toenemend probleem. De ChristenUnie wil specifieke aandacht voor dit probleem in zowel de preventieve als de repressieve sfeer.

ChristenUnie de lokale christelijke partij

De ChristenUnie vindt een gezonde en veilige leefomgeving belangrijk. Ook fijn stof-uitstoot en geluidsoverlast kunnen bijdragen tot het verlies aan woongenot of zelfs gezonde levensjaren. Aandachtspunt is het weggedrag van mensen op doorgaande routes zoals naar de pont van Drongelen, maar ook door Babyloniebroek, horen we steeds vaker klachten over weggedrag. We moeten alert zijn op mogelijkheden om zware verkeersbewegingen in de dorpen te verminderen door verplaatsing van dergelijke bedrijven naar bedrijventerreinen (aardappelgroothandel, verkeersschool, autotransportbedrijven).

We zijn blij dat er een extra ontsluiting van de Veense Steeg komt waardoor het knooppunt bij de voetbalvereniging ontlast wordt.

Door opstopping op A59 en A27 ontstaan er al snel opstoppen op onze provinciale wegen. De invloed van Aalburg is beperkt maar het belang van vele ondernemers op de weg is groot. Daarom steunen wij op passende wijze de inspanning van bijvoorbeeld Werkendam en Waalwijk om deze problematiek op de kaart te houden in Den Haag en 's-Hertogenbosch.

Concrete voorstellen Veiligheid

- Veiligheidsplannen regionaal blijven oefenen en regionale gemeentelijke organisatie versterken, omdat vele risico's ook een regionaal karakter hebben.
- Ten aanzien van handel en gebruik van drugs moet toezichthoudende capaciteit voorhanden zijn.
- De politie moet zichtbaar en beschikbaar blijven in de regio. Het liefst zien we onze eigen wijkagenten weer terug. Aangifte moet digitaal of in de gemeente mogelijk worden.
- De continuïteit van de vrijwillige brandweer vraagt om een actief wervingsbeleid.

- Als er een nieuwe kazerne komt moet die verbetering van de aanrijtijden geven en moet de veiligheidsregio daaraan bijdragen.
- Aanrijtijden ambulance is een blijvende zorg, met politieke druk in Den Haag en investeren in eigen zorgnetwerk effecten beperken.
- Benutten we reële kansen om de verkeersveiligheid te verbeteren.
- Met name risico's en overlast van zwaar verkeer hebben daar de meeste aandacht.

1.5. Financiën **SOLIDE, SOBER maar SLIM**

Waar staat de ChristenUnie voor?

Van de gemeente verwacht de ChristenUnie dat zij een betrouwbare, goede rentmeester is van de beschikbare middelen.

Net zoals alle andere gemeenten, wordt Aalburg geconfronteerd met enerzijds een drastische uitbreiding van het takenpakket, anderzijds met een ingrijpende bezuinigingsoperatie.

De rijksoverheid draagt met een aantal zorg- en welzijnstaken weliswaar ook het budget over, maar heeft daarop een aanzienlijke korting toegepast. En door de ontwikkelingen op de woningmarkt staan ook de inkomsten uit de OZB onder druk. Dat geldt al evenzeer voor de opbrengsten uit grondverkoop.

Aalburg moet daarom de tering naar de nering zetten. Niet alleen door op alle begrotingshoofdstukken te korten door middel van de kaasschaafmethode, maar vooral ook door duidelijk keuzes te maken en prioriteiten te stellen.

Waar gaat de ChristenUnie voor?

Bezuinigen is kiezen

De afgelopen periode is al veel bezuinigd, echter staan wij voor de moeilijke taak om nog verder te snijden in de uitgaven van de plaatselijke overheid.

De Aalburgse inwoner zal, direct of indirect, altijd wat merken van die zware bezuinigingen.

Partijen die anders beweren, schetsen een verkeerd beeld van de werkelijkheid.

De ChristenUnie werkt mee aan bezuinigingen, maar stelt wel een paar grenzen:

- Directe lastenverhogingen moeten tot een minimum worden beperkt.
- Veiligheid van de inwoner in het algemeen en die van kinderen in het bijzonder moet zo veel mogelijk buiten schot blijven.
- Instandhouding van de leefbaarheid van alle 7 dorpen is voor de ChristenUnie een belangrijk uitgangspunt.
- Het is onze taak om goed voor onze medemens te zorgen, daarom moeten mensen die slechts een minimaal inkomen hebben zo veel mogelijk worden ontzien.
- Wij zien uiteindelijk dat kostenefficiëntie mogelijk bij fusie van de gemeenten. Dit gaat niet vanzelf en vraagt om grote discipline bij bestuurders en de raad. In ieder geval zal het minder duur zijn dan alles zelf willen doen in ingewikkeld samenwerkingsconstruct.

Het spreekt voor ons vanzelf dat met name bespaard kan worden op projecten die voor de samenleving niet van direct belang zijn of waarvoor de overheid geen primaire verantwoordelijkheid heeft. Wat wij zoveel mogelijk willen beperken:

- Het uitvoeren van 'prestigeprojecten'.
- Het langdurig financieel steunen van noodlijdende sport- en andere verenigingen. Daarvoor in de plaats zien we graag een stimulerende financiële prikkel naar verenigingen: als een vereniging zelf al actief is met fondsenwerving wordt dit niet afgestraft met minder subsidie (crowdfunding)
- Het inhuren van externe adviesbureaus, projectmanagers e.d.

Bij alle projecten moet kritisch bekeken worden of en hoe zij kunnen worden versoberd.

De gemeente als ambtelijke organisatie blijft werken aan een efficiënte organisatie.

Wij streven ernaar om de belastingdruk zo min mogelijk te laten stijgen.

Lange en korte termijn

De ChristenUnie streeft naar een stabiele financiële situatie in gemeente Aalburg , een sluitende meerjarenbegroting is daarbij altijd het uitgangspunt.

Het opstellen van een begroting en meerjarenraming gebeurt eerlijk, realistisch en verstandig.

Onder toezicht komen van de provincie willen wij zoveel mogelijk voorkomen. Gemeente Aalburg zorgt voor voldoende (weerstand)vermogen om onverwachte uitgaven te kunnen opvangen. Toekomstige generaties worden niet opgezadeld met de gevolgen van slecht financieel beleid van hun voorgangers. Hier noemen we opnieuw de Jozefeeconomie: reserves inzetten in magere jaren en dat is de komende jaren het geval.

In de gesprekken met buurgemeenten wordt getracht om binnen bandbreedte gelijke spelregels te hanteren voor wat betreft waardering, afschrijving en reserve posities.

2. GEZONDE SAMENLEVING **SAVE, SLIM en SAMEN**

Waar staat de ChristenUnie voor

Wij gaan voor een gezonde samenleving, die oog en zorg heeft voor kwetsbare mensen. Mensen dragen verantwoordelijkheid voor elkaar, in gezinsverband, in families en in de buurt. Het gezin is de hoeksteen van de samenleving. Onderlinge zorg en verantwoordelijkheid zijn de pijlers van deze samenleving en informele netwerken zijn het cement van de samenleving.

Op het gebied van zorg liggen er de komende jaren enorme uitdagingen voor gemeenten. De taken op het gebied van zorg worden vergroot. Dit zal veel gaan vragen van de lokale overheid, maar ook van mensen zelf. De gemeente moet maatwerk bieden. Een goed basisniveau dat voor iedereen beschikbaar is, is hierin een belangrijk vangnet.

2.1. Samen zorgen

Decentralisaties en transities

Veel zorgtaken die voorheen via het Rijk of de provincie werden geregeld, komen nu onder verantwoordelijkheid van de gemeente, meestal gecombineerd met een fikse bezuiniging vanuit het Rijk op de bijbehorende budgetten. Onze inwoners worden geconfronteerd met het feit dat zij niet meer automatisch recht hebben op voorzieningen, maar dat vooral gekeken wordt wat men zelf kan, al dan niet met behulp van het eigen netwerk. De ChristenUnie wil er voor waken dat er geen zorg geleverd kan worden. Het eerder genoemde basisniveau moet gegarandeerd blijven.

De ChristenUnie is bereid mee te werken aan deze decentralisaties van taken naar gemeenten en aan de transformatie van overheidszorg naar meer zelfredzaamheid en samen-redzaamheid, maar niet zonder kritisch te zijn op de kwaliteit van uitvoering en de gevolgen voor kwetsbare mensen.

Zorg moet dicht bij de mensen, informeler en met meer maatwerk.

De gemeente kan zorgvragen samenbrengen met andere voorzieningen, zoals thuiszorg, vervoer, onderwijs of woon-zorgcomplexen en levensloopbestendige woningen. Voorbeelden hiervan zijn “tafeltje dekje”, waarbij maaltijden door vrijwilligers worden bezorgd. Zorg-wijkteams voor verpleegkundige taken, buddy’s die op vrijwillige basis administratieve zaken, e.d. uitvoeren. Zo kan met behoud van kwaliteit met minder geld meer zorg aan meer mensen worden verleend.

Doel is dat iedereen naar vermogen kan meedoen in de samenleving. Daarbij zal de gemeente vooral een stimulerende en ondersteunende rol spelen en een vangnet bieden voor hen die het zelf niet redden. Uitgangspunt moet zijn: de persoon in zijn/haar situatie en omgeving.

Wmo

De ChristenUnie vindt het belangrijk dat ondersteuningsvragen levensbreed worden opgepakt en dat we daarbij ook de naaste omgeving van de hulpvrager in beeld brengen en betrekken. Als ChristenUnie pleiten we voor één toegangspunt voor welzijn, zorg, opvoedondersteuning en waar mogelijk ook werk en inkomen.

De ChristenUnie zet in op het ondersteunen van mantelzorgers. Professionals ondersteunen vrijwilligers in plaats van andersom. Wij pleiten daarom voor een passend budget voor mantelzorgondersteuning.

Juist in deze tijd liggen er ook voor kerken enorme kansen om zichtbaar te zijn in de samenleving, buiten de kerkmuren. De ChristenUnie wil dat de dialoog aangegaan wordt met kerken. Waarbij het doel is hen te betrekken bij zorgvraagstukken. In de kerk gebeurt al enorm veel in het omzien naar elkaar. Voorbeelden hiervan zijn ziekenhuisvervoer, hulp in praktijkdiensten, enz.

De ChristenUnie wil dat inwoners die ondersteuning vanuit de Wmo krijgen de mogelijkheid hebben om te kiezen voor een PGB (persoonsgebonden budget) en zelf hun ondersteuning kunnen inkopen. Dit stelt inwoners beter in staat eigen regie te voeren (bijvoorbeeld een vouchersysteem voor de inkoop van dagbesteding) en vooral om te kunnen kiezen voor zorgverlening vanuit een identiteit die bij hen past.

Bij beleidsmatige samenwerking in Dongemond of West Brabants verband zal de ChristenUnie continue aandacht blijven vragen dat identiteit gebonden zorginstellingen zoals Eleos, De Hoop en SGJ als partij aan tafel blijven.

Ook hier zijn we in het voordeel als we dit samen met de regio oppakken. In Dongenmond of West Brabant kunnen we wezenlijke invloed uitoefenen op identiteitsgebonden zorg. Samen met Werkendam en Woudrichem vormen we hier een blok van 52.000 inwoners waar men niet omheen kan.

In de gekozen organisatievorm staat de dienstverlening centraal. Een goede mix tussen de slimme organisatievorm van Aalburgloket en de gedegen organisatievorm van het Altena loket bieden de beste kans op goede zorgverlening dicht bij de mensen. Ook na de grote centralisaties die we moeten gaan uitvoeren.

Om maatwerk te kunnen leveren in zorg is het van belang om voorzieningen niet volledig “af te timmeren”. Dus de mogelijkheid hebben om flexibel in te zetten en de voorwaarden niet te strikt te stellen. Laat de afweging afhangen van de casemanager die overzicht heeft over de hele situatie.

Misbruik van PGB moet tegengegaan worden. De verantwoording van de PGB gelden, moet worden gecontroleerd en overschotten moeten ieder jaar worden teruggestort.

De aangekondigde bezuinigingen op de huishoudelijke hulp leiden er waarschijnlijk toe dat in minder situaties aanspraak gemaakt kan worden op deze voorzieningen. In schrijnende gevallen mag geen nee worden “verkocht”. Vanuit de kerken zijn waarschijnlijk initiatieven te organiseren om de beroepshulp in dit geval tijdelijk aan te vullen met vrijwilligers. Belangrijk is wel oog te houden voor de signalerende functie die deze voorziening heeft.

Zorg aan huis en dagbesteding

Steeds meer mensen met een zorgvraag moeten langer thuis blijven wonen. Dit betekent onder meer een grote focus op het geschikt maken van voldoende woningen voor ouderen en gehandicapten. Daarover moeten afspraken gemaakt worden met woningcorporaties, o.a. over investeringen op het gebied van domotica (huisautomatisering).

De ChristenUnie vindt het belangrijk dat daarbij ook aandacht is voor het houden van sociale contacten en het tegengaan van vereenzaming. Investering in Glasvezel/Breedband is hier een belangrijke randvoorwaarde.

Mensen met een beperking moeten zoveel mogelijk kunnen meedoen aan de samenleving. De ChristenUnie vindt dat een passende dagbesteding daar een voorwaarde voor is. Met de kanttekening dat een goede prijs/kwaliteitsvergelijking gemaakt moet kunnen worden. Een PGB

in de zin van dagbesteding behelst grote bedragen. Hier is het “voucher” systeem meer op zijn plaats. Het mooie is dat de zorgvrager zelf een keuze kan maken waar je de “voucher” inlevert. De administratieve kant kan door de gemeente geregeld worden doordat gemeente contracten met instellingen afsluit waar de vouchers te besteden zijn.

Wanneer men de keuze maakt om geen gebruik te maken van het vouchersysteem, dient er een plan van aanpak te kunnen worden overlegd alvorens toekennen PGB en verantwoording achteraf.

Kangoerewoningen: tijdelijke zorgwoningen

Voor ouderen moet het gemakkelijker gemaakt worden om in een tijdelijke woonvoorziening op de grond van hun kinderen te wonen. Er zijn tijdelijke (mobile) woningen beschikbaar waardoor kinderen de zorg voor hun hulpbehoevende ouders kunnen verrichten en langdurige en kostbare zorg in een instelling voorkomen kan worden. Ook kangoerewoningen, waarbij ouders bij hun kinderen intrekken moet gemakkelijker worden gemaakt. Een kangoerewoning (ook wel tandemwoning genoemd) is een woonvorm waarbij mensen die zorg nodig hebben toch zelfstandig kunnen wonen en deel kunnen uitmaken van het huishouden van een mantelzorger. De woning bestaat uit twee zelfstandige woningen (de buidel- en hoofdwoning) met elk eigen badkamer, woonkamer, keuken, slaapkamer enzovoorts. De twee woningen zijn naast elkaar of boven elkaar geplaatst en door middel van een tussendeur of tussentrap is het mogelijk van de ene naar de andere woning te gaan. De buidelwoning is gelijkvloers, de hoofdwoning kan uit meerder lagen bestaan. Het uitgangspunt van een kangoerewoning is dat u kunt zorgen voor bijvoorbeeld uw gehandicapte kind of samen wilt wonen met uw ouders maar toch met uw eigen gezin in de hoofdwoning een eigen leven kunt leiden.

Eigen bijdrage en hergebruik

Om de ondersteuning in het sociale domein betaalbaar te houden, kan voor bepaalde voorzieningen een substantiële eigen bijdrage gevraagd worden. De ChristenUnie vindt dat een eigen bijdrage voor diensten die door of namens de gemeenten worden verricht, niet ten koste mag gaan van de bereikbaarheid van de zorg.

De ChristenUnie wil hergebruik van hulpmiddelen stimuleren. Zoals het lenen van een tweede- of derde hands rollator. Naast het financiële voordeel is dit ook belangrijk in het kader van duurzaamheid. Ook het delen van dure hulpmiddelen (bijvoorbeeld scootmobiel) is bespreekbaar.

Jeugdzorg

De jeugdzorg wordt van de provincie overgeheveld naar de gemeente. Deze decentralisatie gaat gepaard met een forse bezuiniging op het oorspronkelijke budget.

Er bestaat een gevaar dat de transitie zich vooral zal richten op het verschuiven van bestuurlijke verantwoordelijkheid, maar het moet om de inhoud gaan. De zorg moet dicht bij het kind en in betere samenhang met zijn/haar omgeving worden geregeld en uithuisplaatsingen moeten zoveel mogelijk worden voorkomen. De continuïteit van deze zorg moet gewaarborgd blijven en het aanbod moet vernieuwd en verbeterd worden. Vanuit het primair onderwijs, de huisartsenpraktijk en de jeugdgezondheidszorg zullen verplicht en onderbouwd, net als bij kindermishandeling, veel voorkomende signalen die wijzen op een kwetsbare pedagogische situatie/ noodzaak van opvoedondersteuning voor het kind worden gemeld bij het maatschappelijk werk of CJG, die vervolgens een niet-vrijblijvend aanbod doen. Niet alle taken die naar de gemeente toekomen, kunnen lokaal worden georganiseerd. Dat betekent dat gemeenten ook op regionaal en voor bepaalde zaken op landelijk niveau

afspraken met elkaar zullen moeten maken. De ChristenUnie ziet erop toe dat identiteitsgebonden jeugdzorg ook deel uitmaakt van het pallet van aanbieders waaruit gekozen kan worden.

Waar gaat de ChristenUnie voor?

Eigen verantwoordelijkheid, eigen kracht

De realiteit gebiedt te zeggen dat niet alles door eigen inzet en met behulp van vrijwilligers kan worden opgelost. De ChristenUnie kiest daarom voor investeren in het versterken van de eigen kracht van mensen en hun sociale netwerk (familie, vrienden, burens etc.) Naast de taak van regisseur zal de gemeente zich ook een schild voor de zwakkeren moeten blijven tonen. Vóór alles is inzet op preventie en omzien naar elkaar van groot belang. Voorkomen is beter dan genezen. Dit voorkomt niet alleen hoge kosten maar zeker ook onnodig leed voor alle betrokkenen. Elk mens is door God geschapen en te kostbaar om aan zijn of haar lot overgelaten te worden. De keukentafelgesprekken zoals die plaats vinden bij zorgaanvragen kunnen ook bij jeugd en opvoedingsvraagstukken ingezet worden. Hierbij is een gezin, een plan, een aanspreekpunt uitgangspunt. Geen 3 medewerkers van verschillende instanties die niet op de hoogte zijn van elkaars hulp. Geen “van het kastje naar de muur” oplossingen en zonder teveel regelgeving daadwerkelijke hulp inzetten.

Er mag geen tweedeling ontstaan tussen mensen die wel en die niet kunnen meekomen. Toegang tot zaken als administratieve ondersteuning, schuldhelpverlening, voedselbank en rechtsbijstand moet voor een ieder die dat nodig heeft binnen bereik blijven.

Versterken van de eigen kracht

De ChristenUnie vindt het belangrijk dat ouders zoveel mogelijk worden ondersteund, zonder dat alle hulp direct door anderen wordt overgenomen. Daarom wordt met behulp van het sociale netwerk eerst een plan van aanpak opgesteld, waarbij de eigen kracht van het gezin zoveel mogelijk wordt versterkt. Dit kan voorkomen dat kinderen uit huis worden geplaatst. Dat vraagt van de professional een meer coachende houding. In elk gezin dat hulp nodig heeft, wordt gewerkt met één plan en is één hulpverlener eerste aanspreekpunt en verantwoordelijk voor de zorgcoördinatie. Ontschotting van de verschillende instanties is hierbij noodzakelijk. Waar nodig wordt een eigen kracht bijeenkomst ingezet om een hulpvrager te ondersteunen bij het hervinden van zijn eigen kracht en het versterken van het netwerk.

Centrum Jeugd en Gezin

Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG), dat een belangrijke rol speelt in de jeugdzorg, zal zich verder moeten ontwikkelen naar een netwerkorganisatie. Dat betekent dat naast de reeds bestaande taken als het signaleren van problemen bij kinderen en gezinnen, het geven van advies en voorlichting, het centrum ook de taak krijgt om tijdig door te verwijzen naar de juiste hulpverlening. Dat vraagt van het centrum een strakke aansturing onder regie van de gemeente, waarbij generalisten zoveel mogelijk de nodige zorg bieden en indien nodig, tijdig doorverwijzen naar de juiste tweedelijns zorg.

Wij willen dat het CJG zo laagdrempelig en klantvriendelijk mogelijk is. Inlooppunten in de basisscholen is zo'n oplossing die door de ChristenUnie is voorgesteld en overgenomen.

Verbinding met onderwijs

Kinderen en jongeren zijn een groot deel van de week op school aanwezig. De school vormt daarom informeel, maar ook formeel een belangrijke schakel tussen de ouders, de jongere en zorgaanbieders.

De ChristenUnie vindt het belangrijk dat de gemeente niet alleen zorg draagt voor het weghalen van schotten en drempels tussen de verschillende vormen van zorg en/of zorgaanbieders, maar ook voor een goede samenwerking tussen onderwijs en jeugdzorg. Wij hanteren als regel: één kind/gezin = één plan/regisseur. Dit geldt ook voor volwassen onderwijs

Ruimte voor zorg met eigen identiteit

De ChristenUnie hecht aan de keuzevrijheid van ouders en zorgvragers om zorg te verkrijgen die past bij hun situatie en levensovertuiging. De gemeente zal moeten garanderen dat toegang tot zorg vanuit christelijke identiteit mogelijk blijft.

Volksgezondheid

Voor het welzijn van inwoners en om te voorkomen dat inwoners uiteindelijk een beroep moeten doen op dure vormen van zorg is het van belang dat de gemeenten een proactieve opstelling hebben als het gaat om het lokale gezondheidsbeleid. Daarom moet de gemeente zorgen voor de instelling en instandhouding van een gemeentelijke gezondheidsdienst met deskundigen op het terrein van sociale geneeskunde, epidemiologie, sociale verpleegkunde, gezondheidsbevordering en gedragswetenschappen.

Jeugdgezondheidszorg

In het kader van preventief gezondheidsbeleid en het zo vroegtijdig signaleren van problemen is een goede en effectieve opzet van de jeugdgezondheidszorg van groot belang. Daarbij is het belangrijk dat consultatiebureaus en schoolartsen zich niet alleen richten op de fysieke gezondheid van de jeugd, maar ook de sociale omgeving van het kind of de jongere kennen. De ChristenUnie vindt het daarom belangrijk dat de jeugdgezondheidszorg naadloos verbonden is met het Centrum voor Jeugd & Gezin. Daar waar hulp bij de opvoeding en/of extra ondersteuning nodig is, wordt allereerst bekeken in hoeverre de 'eigen omgeving' hierin een rol kan spelen. Ter voorkoming van gezondheidsproblemen en voor het welzijn van de jeugd is het sportbeleid dusdanig opgezet dat ieder kind binnen de gemeente de mogelijkheid heeft om wekelijks te sporten.

Verslavingen

Verslaving aan alcohol, roken, drugs, seks en/of gokken wordt gezien als bedreiging voor de volksgezondheid en het algemeen welzijn. De gemeente gaat dit tegen door het nemen van preventieve maatregelen en actieve bestrijding. Naast sportverenigingen kunnen ook kerken en andere maatschappelijke instellingen een rol spelen in bewustwording en het voorkomen van gezondheidsproblemen als gevolg van een ongezonde levensstijl. Zo moet er gekeken worden hoe alcoholgebruik in sportkantines teruggedrongen kan worden. De ChristenUnie is tegen gokhallen en zal niet meewerken aan vergunningen voor dergelijke locaties.

Bemoeizorg

De gemeentelijke gezondheidsdienst en de GGZ-instellingen (geestelijke gezondheidszorg) die lokaal actief zijn, werken nauw samen als het gaat om zorg voor die mensen die de stap naar de reguliere hulpverlening niet kunnen of willen maken, de zogenaamde zorgmijders.

Dak- en thuislozen

De gemeente moet adequate dak- en thuislozenopvang bieden. Deze moet bereikbaar zijn voor de doelgroep. Speciale aandacht moet er zijn voor dakloze jongeren en gezinnen. Wij zien kansen om dat regionaal te organiseren met ruimte voor identiteit.

Asiel en inburgering

De gemeente zet zich in voor de maatschappelijke begeleiding en integratie van inburgering plichtige asielgerechtigden.

Concrete voorstellen voor de zorg

- De gemeente maakt concrete plannen tegen vereenzaming van ouderen, langdurig werklozen en andere risicogroepen.
- Er is speciaal beleid en ondersteuning voor mantelzorgers.
- De gemeente investeert in contacten en samenwerking met kerken.
- De gemeente werkt samen met woningcorporaties om voldoende woningen geschikt te maken voor het zo lang mogelijk thuis wonen van ouderen en gehandicapten.
- De gemeente onderzoekt de mogelijkheden voor hergebruik en delen van (dure) hulpmiddelen.
- De gemeente heeft een goed systeem voor het inschakelen van 'eigen kracht conferenties'. De gemeente heeft een goede kennis van de sociale kaart en kan een brug vormen in het bij elkaar brengen van vraag en aanbod in (informele/formele) zorg
- Alcoholgebruik in sportkantines en andere gelegenheden wordt teruggedrongen.
- Happy hours in de horeca en reclamestunts voor alcoholische dranken door supermarkten worden via convenanten aan banden gelegd.
- Er is speciaal beleid voor dakloze jongeren en gezinnen (preventie, opvang en oplossing).

2.2. Werk en inkomen **SAMEN en SLIM**

Waar staat de ChristenUnie voor?

Ons uitgangspunt is dat ieder mens de verantwoordelijkheid heeft om in zijn/haar eigen levensonderhoud te voorzien. Soms lukt dat (tijdelijk) niet. Wij vinden dat niemand aan zijn/haar lot mag worden overgelaten. Zowel van overheid als samenleving wordt extra zorg en aandacht gevraagd voor de (tijdelijk) kwetsbare inwoners.

Ook de gemeente heeft een taak als het gaat om het bevorderen van de werkgelegenheid.

Het beleid moet erop worden gericht om zoveel mogelijk mensen in staat te stellen om zich te kunnen inzetten voor de samenleving.

De ChristenUnie zet zich in voor een samenleving waarin:

- Iedereen kan meedoen op een manier die zo goed mogelijk aansluit bij zijn/haar talenten.
- Het voor gemeenten, bedrijven en andere organisaties en instellingen vanzelfsprekend is dat ook mensen met beperkingen de mogelijkheid wordt geboden om hun talenten in te zetten en die dit ook laten zien door deze mensen in dienst te nemen, bijvoorbeeld door hen een leer-werkstage aan te bieden.
- Mensen die geen kans hebben op regulier werk toch kunnen meedoen.
- Vrijwilligerswerk een belangrijke plaats inneemt.

De ChristenUnie wil investeren in een samenleving die gebaseerd is op 'vertrouwen'. In een samenleving waarin mensen worden gestimuleerd, uitgedaagd en beloond, en kwaadwillende mensen worden aangepakt.

Waar gaat de ChristenUnie voor?

Bij schuldhelpverlening kunnen bepaalde taken in de voorbereiding of de nazorg worden uitgevoerd door (vrijwilligers van) maatschappelijke partners zodat de professionals die werkzaam zijn binnen de gemeentelijke schuldhelpverlening zich kunnen richten op de ingewikkeldere taken en onderwerpen.

De ChristenUnie wil idealiter een samenleving waarin voedselbanken niet nodig zijn, maar wij sluiten onze ogen niet voor de realiteit. Voedselbanken zijn er en hebben het druk. Wij willen ervoor zorgen dat deze vrijwilligers hun werk goed kunnen doen. Daar willen wij ze bij steunen, financieel en/of in natura. Door de huurkosten te vergoeden en een afvalcontainer te plaatsen.

Wij vinden dat voor het verkrijgen van een uitkering een tegenprestatie gevraagd mag worden. De gemeente mag een beroep doen op de inzet van degenen die een uitkering ontvangen. Zij kan activiteiten aanwijzen/aanbieden als leer- en/of werkervaringsplaats of als mogelijkheid voor maatschappelijke activering, zoals groenonderhoud van sportparken, verzamelen van zwerfvuil, ondersteuning in de verzorging van bewoners van verzorgingshuizen of schoonmaakwerk in wijk- of buurtcentra. Wel moet hierbij zoveel mogelijk worden voorkomen dat dit ten koste gaat van reguliere arbeidsplaatsen. Het moeten aanvullende taken zijn. Mensen moeten daarbij wel keuzemogelijkheden hebben en ook zelf met voorstellen kunnen komen.

De ChristenUnie wil nadrukkelijk oog hebben voor de positie van ZZP-ers (Zelfstandigen Zonder Personeel). Veel mensen werken tegenwoordig zonder in loondienst te zijn. Ook binnen de overheid moet men meer en meer rekening houden met vraagstukken die hiermee samenhangen. Hierbij denken wij aan invulling van aanbestedingscontracten, mogelijkheden binnen bestemmingsplannen, eisen betreffende uitkeringen en aanvullingen hierop door eigen arbeid, etc.

Werken en participeren

De ChristenUnie stelt voor:

- Bedrijven en organisaties worden gestimuleerd om meer mensen met een (grote) afstand tot de arbeidsmarkt in dienst te nemen. De gemeente moet daarin zelf het goede voorbeeld geven. Daarvoor worden meetbare doelstellingen geformuleerd om dit aantal bedrijven de komende 4 jaar te verdubbelen
- Misbruik van re-integratiesubsidies moet krachtig bestreden worden.
- We zadelen werkgevers niet op met (administratieve) rompslomp. Bijvoorbeeld: door te werken met detachering kunnen bij het plaatsen van mensen met een beperking administratieve lasten verminderd worden.
- Bedrijven moeten gestimuleerd en beloond worden om sociaal verantwoord te ondernemen.
- Trajecten voor (re-)integratie van werkzoekenden moeten gericht zijn op het realiseren van een structurele oplossing.
- Iedereen die bij een regulier bedrijf kan werken, moet zich daarvoor ook daadwerkelijk beschikbaar stellen.

Hoe het in de nieuwe Participatiewet en uiteindelijk lokaal of regionaal ook geregeld gaat worden, ons uitgangspunt is dat mensen die een beschutte werkplek nodig hebben, die ook moeten kunnen krijgen. Wij willen daarom gebruik blijven maken van de specialistische kennis en het netwerk van WAVA/!GO.

Concrete voorstellen Werk en Inkomen

- Er mogen geen lange wachttijden bestaan voor de schuldhulpverlening. Concreet wordt in de gemeentelijke verordening vastgelegd dat iemand binnen twee weken bij de schuldhulpverlening terecht kan en dat er vervolgens zo snel mogelijk wordt gewerkt aan een oplossing, o.a. om te voorkomen dat schulden zich verder opstapelen.
- Overgang van armoede van ouders op kinderen moet worden voorkomen. Daarom is extra aandacht nodig voor (gezinnen met) kinderen die langdurig een uitkering ontvangen. Het mag niet zo zijn dat kinderen daardoor hun talenten niet kunnen ontwikkelen of zich niet kunnen ontpoppen.
- Inschakelen van de 'eigen kracht' van betrokkene(n) en zijn/haar directe omgeving.
- Armoedepact van gemeente met alle vindplaatsen: woningcorporaties, voedselbank, hulpverleningsorganisaties, zorginstellingen, jeugdzorg, onderwijs, diaconieën etc. Dit betekent:
 - A. Convenant met woningcorporaties en energiebedrijven over het tijdig melden van betalingsachterstanden.
 - B. Convenant tussen gemeente en voedselbank over omgang met gegevens van cliënten.
 - C. Convenant met woningcorporaties en energie- en waterbedrijven om in principe niet over te gaan tot uitzettingen respectievelijk afsluiting van energie/water.

- Samenwerken met scholen voor voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs om te voorkomen dat iemand zonder startkwalificatie de school verlaat.
- Inschakelen diaconieën via bijvoorbeeld Raad van kerken of een diaconaal platform om te kijken wat zij gezamenlijk kunnen bijdragen.
- Waardevolle initiatieven van diaconieën en andere vrijwillige organisaties moeten financieel ondersteund worden via cofinanciering. Veel nuttige initiatieven zoals SchuldHulpMaatjes zijn dan mogelijk.
- De gemeente stimuleert dat asielgerechtigden duurzaam aan de slag kunnen. Vluchtelingen worden maatwerk geboden om, aansluitend op hun inburgering, een opleiding/studie te volgen, een leer/werktraject te doen en/of stage te lopen.
- De gemeente stimuleert dat langdurig werklozen een leer/ werktraject of opleiding volgen.

ChristenUnie uw lokale christelijke partij

Binnen Altena is er sprake van grote ondernemingszin. Velen werken vaak hard als zelfstandigen. In economisch mindere tijden kan het voorkomen dat juist binnen deze groep sprake is van “stille armoede”. De mogelijkheden van tijdelijke ondersteuning moeten laagdrempelig aangeboden worden.

Concreet binnen schuldhulpverlening: Het armoedepact

- Samenwerking met woningbouwverenigingen, energiebedrijven enz om bij bedreigende achterstanden (bijv 3 maanden achterstand in huur) actief te benaderen voor hulpverlening.
- Laagdrempelige toegang tot informatie en advies bijvoorbeeld voor hulp bij het voeren van een administratie. Belastingaangifte, aanvragen van toeslagen, luisterend oor, enz is hiervoor een combinatie te maken met bijvoorbeeld een voedselbank?
- Schuldpreventie gericht op jongeren i.s.m. CJG/scholen.
- Beleid gericht op stille armoede bij ouderen.

2.3. Onderwijs **SLIM, SOLIDE en SAMEN**

Waar staat de ChristenUnie voor?

Ouders zijn en blijven primair verantwoordelijk voor hun kinderen. We vinden het belangrijk dat ouders moeten kunnen blijven kiezen voor scholen die in het verlengde liggen van de opvoeding thuis.

De school is een belangrijke gespreks- en samenwerkingspartner van de gemeente, bijvoorbeeld bij passend onderwijs, jeugdzorg, leerplicht, het voorkomen van voortijdig schoolverlaten en de aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt. Ook heeft de school een belangrijke rol in het versterken van de kracht van de samenleving, door de rol die ze heeft als het gaat om burgerschapsvorming en sociale integratie.

Voorkomen moet worden dat kinderen met problemen uit hun omgeving geplaatst worden (uit het gezin en/of uit de klas). Juist de omgeving van het kind (ouders en docenten) moet ondersteund worden (o.a. door professionals).

We moeten wel constateren dat er steeds meer taken op de school afkomen. Die ontwikkeling vraagt om zorgvuldige afwegingen, ook van de lokale overheid.

Passend onderwijs en jeugdbeleid

De gemeente en het onderwijs raken elkaar op een aantal vlakken bij de veranderingen in het passend onderwijs en de jeugdzorg. Er ligt een gezamenlijke verantwoordelijkheid om te zorgen voor een samenhangende onderwijs-, ondersteunings- en hulpstructuur voor jongeren (waaronder passend onderwijs). Juist in deze tijden met krimpende budgetten is het belangrijk om geen dingen “dubbelop” te doen. Samen kan er aan gewerkt worden om het beroep op zwaardere en duurdere jeugdzorg en extra doorverwijzingen naar het speciaal onderwijs te voorkomen. Dat betekent een duidelijke visie op het gemeentelijk zorgnetwerk en de plek/rol van de scholen daarin. Daarbij willen wij een aanpak waarbij het gezin centraal staat. Alleen als we het gezin en de omgeving erbij betrekken en zoveel mogelijk verantwoordelijkheid laten nemen, kan een goede oplossing worden gevonden.

Het is wenselijk dat identiteitsgebonden scholen de mogelijkheid krijgen samen te werken en te zorgen voor passend onderwijs en jeugdhulpverlening.

De kennis die bij RMC's is over spijbelaars / voortijdige schoolverlaters moet gebruikt worden in het jeugdbeleid. Verzuim en voortijdige schoolverlaten is bijna altijd het teken dat het niet goed gaat met jongeren. Zo kun je als gemeente gericht beleid ontwikkelen voor jongeren die dat echt nodig hebben.

Kleine scholen

In 2013 is een rapport van de Onderwijsraad verschenen. Daarin wordt gepleit voor het opheffen van scholen die minder dan honderd leerlingen hebben. Een advies met verstrekkende consequenties voor een aantal van onze scholen en daarmee ook gemeenschappen op het platteland en kleine kernen. De verwachte daling van het aantal leerlingen in Aalburg heeft een aantal jaar vertraging, toch moeten we daar op anticiperen. Deze daling kan grote gevolgen hebben voor het primair- en voortgezet onderwijs. Scholen met weinig leerlingen zijn kwetsbaarder: bekostiging van onderwijs, huisvesting en leerlingenvervoer kunnen een probleem opleveren. De opvang van zorgleerlingen stelt hoge eisen aan het beperkte personeelsbestand.

Uiteraard sluit ook de ChristenUnie haar ogen niet voor de teruglopende leerlingaantallen. Maar scholen verdienen het om bij dit soort verregaande besluiten breder beoordeeld te worden dan

alleen maar op basis van het aantal leerlingen. De ChristenUnie pleit daarom voor maatwerk, zodat de keuzevrijheid van ouders behouden blijft, de kwaliteit van scholen gegarandeerd kan worden en de rol van de school in de leefgemeenschap van de kleine kernen wordt gewaardeerd. Samenwerking tussen gemeenten, scholen en aanverwante voorzieningen (zoals kinderopvang, zorg, buurtcentra) is essentieel.

Leerlingenvervoer

De ChristenUnie is voor het behoud van de vergoeding van het leerlingenvervoer voor ouders die hun kinderen naar een school van hun keuze sturen. De huidige beleidslijn werkt voor ons naar tevredenheid. Uiteraard mag van ouders, naar draagkracht, een eigen bijdrage gevraagd worden. Zo zorgen we ervoor dat keuzevrijheid in het onderwijs ook aanwezig is voor minder draagkrachtige ouders. In tijden van bezuiniging dan zullen wij eerder blijven kiezen voor zorggebonden leerlingenvervoer.

Kinderopvang

De ChristenUnie zet zich in voor goed toezicht op kinderopvanginstellingen door de GGD. De overheid wil ook ruimte blijven bieden aan en hindernissen wegnemen voor identiteitsgebonden kinderopvang, zodat ouders opvang kunnen kiezen in het verlengde van de opvoeding thuis. Wel moeten we op zoek naar deregulering van het toezicht door GGD van gastoudergezinnen.

Voorschoolse educatie

De ChristenUnie is van mening dat ook de keuze voor voor- en voerschoolse educatie (VVE) valt onder de verantwoordelijkheid van de ouders. Ouders moeten de vrijheid én mogelijkheid hebben te kiezen voor een vorm van educatie die aansluit bij hun levensvisie. De gemeente kan in dat kader stimuleren dat er een voldoende divers aanbod is. In geval van achterstanden kan het wel een belangrijk middel zijn om deze achterstanden tijdig te signaleren en in te lopen, samen met de partners in de zorgketen.

Maatschappelijke Stage

Wij staan achter de maatschappelijke stage. Het is een goede manier om jongeren op een positieve manier kennis te laten maken met vrijwilligerswerk. De organisatie kan low profile als vast agendapunt in overleg met vrijwilligers centrales en reguliere netwerk van verenigingen en maatschappelijke organisaties.

Waar gaat de ChristenUnie voor?

Concrete voorstellen

- Stimuleer dat de scholen zelf steeds meer verantwoordelijkheid krijgen in het bepalen en vormgeven van beleid. Minder bemoeienis vanuit de overheid en meer keuzevrijheden van scholen die wordt ingegeven door het werken vanuit professionaliteit.
- Zorg ervoor dat binnen de Lokale Educatieve Agenda (LEA) zoveel mogelijk zaken worden geagendeerd die in de eigen gemeenten spelen. En ook aansluiten bij de wensen van het bedrijfsleven.
- Waar mogelijk wordt een breed onderwijsaanbod in de gemeente gestimuleerd. We zullen alert moeten blijven op een goede invulling van het onderwijs op het Willem van Oranjecollege, wat wij zien als een zeer waardevolle voorziening in onze gemeenschap. Uitbreiding met vakcollege, International Business School en meer richtingen op MBO niveau juichen wij toe.
- Het huisvestingsbeleid van scholen van gemeenten wordt hierop afgestemd.

- Bij onderwijshuisvesting moet aandacht zijn voor het binnenklimaat van scholen, de speelruimte in en rond de school, de duurzaamheid van de gebouwen, de fysieke plek en sociale rol van de school(gebouwen) in de wijk.
- De huidige vergoeding voor het leerlingenvervoer van kinderen naar scholen naar speciaal (basis) onderwijs wordt gehandhaafd.
- Er vindt actieve handhaving van de leerplicht en andere vormen van verzuim plaats, zodat kinderen optimaal gebruik maken van de mogelijkheden.
- Stimuleer een goed, divers aanbod aan voor- en vroegschoolse educatie (VVE). Wij willen kinderen een goede kans geven om eventuele achterstanden in te halen.
- Stimuleer dat de samenwerking tussen scholen en andere instanties die betrokken zijn bij de zorg voor jongeren (CJG, Jeugdzorg) zoveel mogelijk vanuit één locatie werken. De drempel om advies/hulp te vragen wordt daardoor vaak lager. Stimuleer daarbij een integrale gezinsaanpak.
- Analfabetisme en laaggeletterdheid is een vaak onderschat probleem in onze samenleving. De gemeente moet beleid voeren om mensen te (laten) helpen bij het leren lezen en schrijven. Dit kan veel ander leed zoals armoede en sociale uitsluiting voorkomen.
- Maatschappelijke stage moet door scholen voortgezet kunnen worden.
- De gemeente moet een samenbindende rol vervullen zodat het aan leerwerkbedrijven de komende 4 jaar zullen verdubbelen.
- Brede scholen zijn een verrijking van het voorzieningenniveau mits de scholen zich kunnen profileren op hun identiteit.

ChristenUnie de lokale christelijke partij

- De ChristenUnie wil dat afspraken in het onderhoudsprogramma worden nagekomen. Door investeringen in de gebouwen te combineren met exploitatie kan er meer in onderhoud en duurzaamheid geïnvesteerd worden.
- De ChristenUnie verwacht binnen aantal jaar dat er geïnvesteerd moet worden in nieuwe huisvesting voor het openbaar onderwijs in Aalburg. De gemeente moet alert zijn op kansen bij ontwikkelingen aan de Tulpstraat, direct ook de huisvesting van deze school moet worden betrokken.
- Wij zijn een voorstander van bestuur van Openbaar onderwijs op afstand. Het bestuur thuis bij ouders en betrokkenen bij de scholen. Van de lessen uit het verleden moet wel geleerd worden. Toezicht op het bestuur en verdeling van de macht/invloed van directie zijn daar belangrijke randvoorwaarde, zolang vertrouwen niet hersteld is. Zeker in kleinere kernen hebben scholen een belangrijke functie in leefbaarheid van de dorpen op lange termijn. De School in Babyloniebroek is klein en kwetsbaar. Maar het is daarbij ook mooi dat hier met wederzijds respect ruimte is op openbare scholen voor Christelijke identiteit. Daar moeten we zuinig op zijn.

2.4. Cultuur, sport en recreatie **SAMEN en SLIM**

Waar staat de ChristenUnie voor?

Sport, cultuur en recreatie dragen bij aan een juiste balans tussen in- en ontspanning en bieden de mogelijkheid om op zinvolle wijze individueel of gezamenlijk vrije tijd te besteden. Daarnaast hebben sport, cultuur en recreatie positieve sociale, maatschappelijke en gezondheidseffecten. Ook heeft cultuur een belangrijke rol bij kennis- en waardenoverdracht.

Beleid op de gebieden sport, cultuur en recreatie omvat primair stimulering van deelname, ondersteuning en faciliteren van verenigingen en initiatieven, het zekerstellen en verbreden van de toegankelijkheid en een gedegen voorzieningen- en accommodatiebeleid.

De focus van de gemeente dient te liggen op de breedtesport en amateurverenigingen, en niet op de topsport en geprofessionaliseerde instellingen.

Waar gaat de ChristenUnie voor?

Bibliotheken

Bibliotheken zijn van belang voor het leesonderwijs aan onze kinderen. Toegang tot informatie (ook digitaal) is van belang voor inwoners. Bibliotheekvoorzieningen staan echter meer en meer onder druk. Multifunctioneel en innovatief denken kan ook hier de oplossing zijn. Samenwerking met scholen verdient aandacht. Huisvestingskosten kunnen naar beneden door een bibliotheek in de Brede Scholen te situeren.

Gebouwen en sportvelden

Accommodaties zijn kostbaar en het is van belang dat verenigingen in redelijkheid bijdragen aan exploitatie en onderhoud.

In het accommodatiebeleid van de gemeente wordt getracht alle verenigingen op een passende en eerlijke maar ook financieel gedegen wijze te bedienen.

Gebouwen worden zo veel mogelijk multifunctioneel benut, enerzijds om het gebruik te optimaliseren, anderzijds om dwarsverbanden tussen (brede) scholen, sportverenigingen, kinderopvang, peuterspeelzalen, bibliotheken, muziekscholen, zorginstellingen, etc. te benutten en samenwerking te versterken. Soms is er een goede samenwerking met recreatieondernemers mogelijk.

Het accommodatiebeleid wordt afgestemd onder de kernen onderling om na te gaan waar je elkaar kunt versterken en waar je elkaar niet moet beconcurreren. Dit kan betekenen dat niet iedere kern een tennisveld nodig heeft als er in de andere kernen voldoende ruimte is.

De ChristenUnie wil ook stimuleren dat de exploitatielasten van accommodaties naar beneden gaan door in te zetten op lagere energielasten. Verduurzamen van gebouwen is het devies. Bij nieuwe aanbestedingen willen wij dit nadrukkelijk betrekken in de bouwplannen en bij groot onderhoud hiervoor advies inwinnen. Dit stimuleert tevens de werkgelegenheid.

Sportstimulering

Sportstimulering en specifiek het betrekken van minima, ouderen, gehandicapten en mogelijk andere doelgroepen is een speerpunt. Het creëren of uitbreiden van fiets-, vaar-, wandel-, nordic walking en/of hardlooproutes is een doeltreffende en kostenvriendelijke manier om zowel

bebouwde als natuurlijke omgeving voor recreatie en beweging toegankelijk te maken. Zeker als dit in regionaal verband uitgewerkt wordt. Aanleg van vaar- en kanoroutes kan (mede) gefinancierd worden door private partijen.

Ga bij de aanleg van woonwijken al uit van de mogelijkheid tot 'ommetjes'. Hierbij kunnen natuurorganisaties uit de eigen gemeente behulpzaam zijn. Het wandelpad in de Wijkse waarden, in Genderen, het Pompveld en hopelijk straks ook in Drongelen zijn mooie voorbeelden hoe dat het kan.

De aanwezigheid van voldoende fietsreparatiepunten in woonwijken wordt gestimuleerd. Wellicht kan dit een leer-/werkproject zijn van een beroepsopleiding. Hiermee wordt de lokale werkgelegenheid gestimuleerd.

ChristenUnie de lokale christelijke partij

De ChristenUnie wil een sportnota waarin op Altenaniveau gekeken wordt naar de spreiding van accommodaties en sportvoorzieningen.

Wij zien in een regionaal sportbeleid kansen om sportvoorzieningen in de regio te realiseren en te exploiteren die als Aalburg alleen niet haalbaar zijn. Het zwembad is een goed voorbeeld voor hoe dat kan.

IDOPS ook voor overige kernen, plannen op de plank klaar om te schakelen.

Concrete voorstellen Cultuur sport en recreatie

- In het doelgroepenbeleid van de gemeenten wordt ruim aandacht geschonken aan voorlichting aan minima zodat regelingen optimaal benut worden om sport- en cultuurdeelname mogelijk te maken (bijvoorbeeld jeugdsportfonds en participatiefonds).
- Bij het gebruik van sportvoorzieningen wordt de inzet van medewerkers van de gemeente op zondag tot een minimum beperkt. Hierin toont de gemeente zich een goede werkgever, die haar personeel zoveel mogelijk rust op zondag gunt.
- Alcohol, roken en sport gaan niet samen. Het alcoholgebruik in sportkantines tijdens en aansluitend aan sportactiviteiten wordt ontmoedigd.

3. DUURZAAM WERKEN, WONEN, LEVEN **SCHOON**

3.1. Economie en landbouw

Waar staat de ChristenUnie voor?

Economie

Nederland zit in een stevige recessie. Veel ondernemers zitten in zwaar weer en het aantal faillissementen stijgt sterk. Een sterke economie is een randvoorwaarde en een middel om andere doelen te realiseren. De ChristenUnie zet zich daarom in voor meer ruimte, minder regels en meer kansen voor ondernemers, vooral in het midden- en kleinbedrijf (MKB). Naast afnemende bedrijvigheid en toenemende werkloosheid biedt de crisis ook kansen om tot een meer duurzame economie te komen. De eeuwige drang naar meer heeft ons uiteindelijk minder gebracht, dat zien we nu terug in de crisis. We moeten van consumeren naar consuminderen, van 'meer' naar 'genoeg', van kwantiteit naar kwaliteit. Dat is onze opdracht als rentmeesters van Gods schepping.

Wat de ChristenUnie betreft komen er geen koopzondagen in de gemeente Aalburg. Wij zijn tegen een 24-uurs economie. En willen de zondag als rustdag handhaven. Bovendien zien we door de toename van koopzondagen dat veel kleine zelfstandigen het extra moeilijk hebben gekregen. Als gemeentelijke overheid kunnen we de inzet van eigen personeel op zondag zoveel mogelijk proberen te voorkomen.

Landbouw

De ChristenUnie heeft hart voor boeren en vissers. Het zijn hardwerkende ondernemers die zorgen voor de productie van gezond en goed voedsel. Het gaat hierbij om sectoren die naar hun aard een nauwe relatie met de schepping hebben. Een spannende relatie en soms ook een spanningsvolle relatie. De ChristenUnie biedt ruimte aan boeren en zet daarbij in op een sterke, duurzame en innovatieve land- en tuinbouw. De ChristenUnie weet dat gezonde gezinsbedrijven hierin een centrale rol spelen en wil hen zo veel mogelijk de ruimte geven. De ChristenUnie zet zich in voor het behoud van het landschap, de plattelandscultuur en voor de bescherming van het milieu en de biodiversiteit. De agrarische sector geeft vorm aan het landschap en is belangrijk voor het beheer daarvan, maar vormt soms ook een bedreiging voor diezelfde leefomgeving. De gemeente draagt bij aan behoud, verbetering en een harmonieuze ontwikkeling van de leefomgeving. De landbouw is op veel plaatsen essentieel als drager van het buitengebied.

Waar gaat de ChristenUnie voor?

Economie **SCHOON SLIM en SAMEN**

- Voor de ondernemers wordt één (digitaal) loket geopend waar men met alle (aan)vragen terecht kan. Daarbij is er minstens één ambtenaar beschikbaar om met het bedrijfsleven mee te denken en als aanspreekpunt te functioneren. We noemden ook al eerder het inloopspreekuur voor de wethouder.

ChristenUnie de lokale christelijke partij

- De gemeente stimuleert het bedrijfsleven om zich samen met het (beroeps)onderwijs actief in te zetten voor een goede aansluiting tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt op zowel de korte en middellange termijn. Dit betekent voor de kern Aalburg een opleiding handel, bouwnijverheid en technisch onderhoud .
- Niets is voor het midden- en kleinbedrijf zo hinderlijk als een slechte bereikbaarheid. De gemeente zorgt ervoor dat eventuele overlast zo kort mogelijk is en dat werkzaamheden aan riolering en andere leidingen zoveel mogelijk gecombineerd worden.

Bedrijventerreinen

- De economie is in toenemende mate een economie van MKB-bedrijven, maar ook van eenmansbedrijven en ZZP'ers (Zelfstandigen Zonder Personeel). Dat zijn mensen die vanuit huis economische activiteiten ondernemen. Deze groep heeft vaak geen behoefte aan bedrijfsterreinen maar aan mogelijkheden om zich te vestigen in woonwijken, tijdelijke huisvesting, zeer goedkope huisvesting, korte huurtermijnen etc. Ook is er behoefte aan bedrijfsverzamelgebouwen met gezamenlijke faciliteiten, zoals receptie, internet, kopieerfaciliteiten etc.
- In de regio hebben we unieke afspraken gemaakt over het tempo van de ontwikkeling van **bedrijventerreinen**. Daardoor hebben lokale en regionale bedrijvende keuze om in onze regio te vestigen en te groeien. Dit geldt ook voor bestaande bedrijven die vanwege het aantal werknemers vaak niet in aanmerking komen voor vestiging in andere gemeenten.
- Bedrijventerreinen hebben goede faciliteiten (breedbandinternet, parkmanagement, gezamenlijke parkeeroplossingen).
- Bedrijfsterreinen worden duurzaam ingericht. Bij voorkeur functioneren zij klimaatneutraal.
- Het vorige economisch beleidsplan moet worden geactualiseerd en een nieuwe realistische ambitie moet worden geformuleerd met de partners uit onderwijs en bedrijfsleven.
- Overheid en bedrijven moeten hun eigen verantwoordelijkheid nemen om de uitvoering van het plan mogelijk te maken.
- Om vrachtverkeer door de dorpen te beperken zijn we een voorstander om in de regio een alternatieve locatie voor de Bol te vinden om zand en grind over te slaan van binnenvaartschepen naar vrachtwagens.

Bloeiende winkel gebieden

- Er wordt tijdig ingespeeld op krimpende detailhandel. Langdurige leegstand wordt niet afgewacht.
- Zo nodig worden winkelbestemmingen gewijzigd in woonbestemmingen.
- De ChristenUnie is tegen het vestigen van winkelcentra in het buitengebied ('weidewinkels' / outlet-centra) ,om een levensvatbare middenstand overeind te houden.
- Streekproducten moeten gepromoot worden en in reguliere winkels terecht komen tegen fair trade voorwaarden. Het Streekproduct wordt door ons niet gezien als een recreatieve gadget maar als een serieuze kans om regionale voedselketens te gebruiken.
- Ambulante handel in tijden van crisis biedt mogelijkheden.
- De gemeente maakt beleid voor bedrijf aan huis, o.a. in bestemmingsplannen.
- De gemeente bevordert snelle internetverbinding (ook in de buitengebieden). Dat is vooral belangrijk voor telewerkers en bedrijfjes aan huis.

- De zondagsopenstelling van winkels wordt zoveel mogelijk tegengegaan (inclusief avondopenstelling van supermarkten op zondag).
- Door een (gezamenlijke) aanpak van winkelcriminaliteit en een goed winkellocatiebeleid wordt de positie van (kleine) winkeliers verbeterd.
- In kleine kernen worden functies zoveel mogelijk gecombineerd (detailhandel, bibliotheek, bank etc.);

Recreatie en toerisme

- Samen met recreatie- en toeristische ondernemers wordt een plan opgesteld waarin verblijfsrecreatie vanwege het gunstige effect op de middenstand wordt gestimuleerd.
- Naast de ontsluiting van toeristische trekpleisters wordt ingezet op de aanleg van een fietspadennetwerk, evenals de aanleg van (onverharde) wandelpaden.

Agrarische sector

- Bij een visie op het buitengebied is het noodzakelijk dat er duidelijkheid komt over het toekomstperspectief van de agrarische sector, waarbij alle belangen in het buitengebied tegen elkaar worden afgewogen.
- Door bedrijfsbeëindiging zal het aantal bedrijven afnemen, maar de vrijkomende grond zal in zijn algemeenheid aan bedrijven in de omgeving worden toegevoegd. In bestemmingsplannen zal hierop moeten worden geanticipeerd in die zin dat:
 - nieuwe bestemmingen voor vrijkomende bedrijfswoningen en bedrijfsgebouwen zullen moeten worden gezocht;
 - vergrote bedrijven zo nodig ruimte zullen moeten krijgen om hun bedrijfsgebouwen aan het vergrote areaal landbouwgrond aan te passen.
- De gemeente stimuleert met gericht beleid op vestiging/vervanging van windturbines met name landbouwbedrijven om een windturbine te plaatsen. Omwonenden die hinder ondervinden, zouden kunnen delen in de opbrengst. Dit vergroot het draagvlak.
- Bij vervanging/opschaling van windturbines wordt gekeken naar de mogelijkheid van windmolenparken, waarin dorpsgemeenschappen en boeren, die eerder al molens exploiteerden, kunnen participeren.
- Landbouwbedrijven krijgen ruimhartig de mogelijkheid nevenactiviteiten uit te voeren zoals landschapsonderhoud, toerisme, bio vergisting etc., voor zover deze niet ten koste gaan van de kwaliteit van het buitengebied.
- Landbouw- en visserijondernemingen krijgen de ruimte voor een moderne bedrijfsvoering door schaalvergroting als deze een bijdrage levert aan duurzaamheid, dierenwelzijn, energiebesparing, milieu en landschap.
- Gemeenten in een regio kunnen gezamenlijk faciliteren dat er een prominente plek komt voor de verkoop van regionale landbouwproducten.
- De agrarisch ondernemer is vaak ook landschapsbeheerder en ontvangt hiervoor een passende vergoeding.

3.2. Duurzaam wonen, werken en leven **SCHOON**

Waar staat de ChristenUnie voor?

De woningmarkt heeft het moeilijk: de bouw stagneert, het is moeilijker om een huis te kopen, te verkopen of te huren. De Christenunie heeft landelijk de afgelopen jaren een belangrijke rol gespeeld bij het op gang brengen van de noodzakelijke hervorming van de woningmarkt. Ook lokaal doet de ChristenUnie er alles aan om de woningmarkt te stimuleren, zodat starters een steuntje in de rug krijgen, er voldoende (geschikte) huurwoningen zijn en er ruimte is voor nieuwbouw. De veranderingen in o.a. de ouderenzorg vragen om een woningaanbod dat daarbij past.

Ecologische, economische en demografische ontwikkelingen maken het noodzakelijk dat er een omslag komt: van sloop en nieuwbouw naar hergebruik, van bebouwen van de open ruimte naar hergebruik en herstructurering van al bebouwd gebied. De gemeente zal duidelijke keuzes moeten maken.

De gemeente heeft in 2013 op voorspraak van de ChristenUnie een duurzaamheidsfonds ingesteld. De komende 4 jaar wordt het zaak om de middelen in dit fonds duurzaam in te zetten. Hiervoor worden kansen slim benut en worden goede afspraken gemaakt om rendement van deze investeringen terugvloeien naar het fonds.

Voor het beoordelen van aanvragen worden duidelijke maar ambitieuze criteria gehanteerd waar elementen als technische levensduur en terugverdientijd worden meegewogen.

Waar gaat de ChristenUnie voor?

De ChristenUnie zet zich in voor:

- Ruimte voor innovatief, vraaggericht en duurzaam wonen (o.a. levensloopbestendige woningen, gezamenlijke wooninitiatieven, bouwen in eigen beheer door particulieren).
- Bevorderen van duurzaam en energieneutraal bouwen en wonen, en waar mogelijk stimuleren dmv groene bouwleges
- Samenwerking met de agrarische sector.
- Door middel van duurzaamheidsleningen, waardoor particuliere huiseigenaren, verenigingen en stichtingen tegen gunstige voorwaarden kunnen lenen om te investeren in het energiezuiniger maken van gebouwen en woningen, wordt de lokale werkgelegenheid gestimuleerd én wordt geïnvesteerd in duurzaamheid. De besparingen die voortvloeien uit duurzaamheidsinvesteringen kunnen weer worden teruggestort in het fonds voor nieuwe investeringen.

Wonen

De ChristenUnie maakt werk van levensloopbestendige woningen en wijken, ondersteund door een goede infrastructuur (sociaal-culturele activiteiten en zorgondersteuning). Eventuele belemmeringen in de regelgeving worden zoveel mogelijk weggenomen. De starterslening kan een goed instrument zijn om (door)starters op de woningmarkt net dat zetje te geven om wel een woning te kunnen kopen en zo de doorstroming te bevorderen op de huizenmarkt. Daarnaast worden afspraken gemaakt over de verduurzaming van hun woningvoorraad. De ChristenUnie streeft naar klimaatneutrale woningen en woningen die energie 'produceren'. Ook streeft ze naar de toepassing van duurzame materialen, die op verantwoorde wijze

geproduceerd en kwalitatief hoogwaardig zijn. Handhaving van vergunningen door middel van het toetsen van de afgesproken duurzaamheidseisen is daarbij van cruciaal belang.

Er wordt regionaal samengewerkt tussen gemeenten als het gaat om wachtlijstbeheer, nieuwbouw en studentenhuisvesting.

De ChristenUnie wil de discussie over welstandscommissies wel aangaan. Welstandsvrij bouwen moet meer ruimte krijgen.

Woningcorporaties

Woningcorporaties spelen een belangrijke rol in de voorziening van goede sociale huurwoningen en de leefbaarheid van wijken. Volgens het regeerakkoord komen de corporaties onder directe aansturing van gemeenten. De ChristenUnie geeft woningcorporaties de ruimte om innovatief, vraaggericht en toekomstvast te kunnen bouwen, maar biedt daarbij wel duidelijke kaders via een gemeentelijke woonvisie.

Tegelijkertijd is het goed als corporaties van de keuzes die zij maken nadrukkelijker verantwoording afleggen aan de lokale samenleving (via hun bewoners, via de gemeentelijke aansturing).

Woningcorporaties dragen zorg voor voldoende sociale huurwoningen. Wanneer zij moeilijkheden ondervinden hun investeringen te financieren, zijn gemeentelijke of provinciale borgstellingen te overwegen.

Woningcorporaties spelen ook een rol op de koopmarkt. De ChristenUnie juicht de 'sociale koop' toe. Het is goed dat er steeds meer goedkope koopwoningen komen, waarbij woningcorporaties via Verenigingen van Eigenaren medeverantwoordelijk blijven voor het beheer en de woningen uiteindelijk ook weer terugkopen. Dit helpt de kloof tussen huren en kopen dichten.

Woningcorporaties hebben een blijvende taak ten aanzien van de leefbaarheid, op het niveau van de buurt en de wijk. Daarbij organiseren corporaties het leefbaarheidbeleid niet alleen voor maar vooral mét de bewoners. Het ontstaan van 'Verenigingen van Wijkeigenaren' is in dat kader een mooi model.

Kantoren en bedrijventerreinen

Voor verouderde bedrijventerreinen wordt gekeken naar verantwoorde revitalisering en herstructurering. Ruimte moet efficiënt worden benut en samenwerking met andere gemeenten in de regio is op dit punt noodzakelijk. Het belang van de regionale economie staat centraal en niet de concurrentie tussen naburige gemeenten. Daarbij zijn gunstig gelegen (groene) ontsluitingsroutes en openbaar vervoer bepalende factoren. Inwoners worden betrokken bij het (tijdelijke) alternatieve gebruik van braakliggende gronden (volkstuinten, inzaaien met bijenvriendelijk bloemenmengsel).

Toekomstbestendig waterbeheer

'Leven met water' is een thema dat ook de gemeente raakt. Door de toename van versteende gebieden (woonwijken, parkeer- en bedrijventerreinen) en de verwachte toename van hemelwater dient de gemeente te zorgen voor een degelijk basis-rioleringsplan waarin aandacht wordt geschonken aan de trits 'vasthouden, bergen en afvoeren'. Scheiding van hemelwaterafvoer en riolering zal leiden tot een beperking van de vuil-wateroverstorten. Goede samenwerking met waterschappen en verantwoorde bodemsanering zijn belangrijk.

Samenwerking met de agrarische sector

De ChristenUnie wil de verrommeling van het buitengebied tegengaan. De ChristenUnie pleit daarom voor landschapontwikkelingsplannen en landschapsfondsen. Landschapsfondsen kunnen de uitvoering van plannen financieel ondersteunen. Het fonds wordt gevuld met bijdragen van bewoners, bedrijven en overheden.

Subsidiemogelijkheden via de Europese Unie worden zo goed mogelijk benut. Samenwerking tussen provincie, gemeente, agrarische sector, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, land- en tuinbouworganisaties wordt gestimuleerd.

Breedband internet

Breedband internet is van belang voor bedrijven, onderwijs maar ook meer en meer voor zorg en veiligheid. We wachten met spanning de resultaten van de vraagbundeling af en zijn bereid om dergelijk project te blijven steunen waar dat binnen onze financiële en juridische mogelijkheden ligt.

Daarom volgt de regio met belangstelling de poging van Aalburg om een dekkend glasvezelnetwerk aan te leggen. De ChristenUnie zou graag zien dat dit initiatief een vervolg krijgt in heel de regio waarbij gebruik wordt gemaakt van de kennis, expertise en infrastructuur die aanwezig is.

Concrete voorstellen

- De gemeente voert integraal woningmarktbeleid door middel van een lokale en regionale woonvisie.
- Inwoners krijgen inspraak bij beleidsvorming.
- De komende tijd wordt er ingezet op levensloopbestendige wijken en woningen.
- Voor (door)starters is er een starterslening.
- Woningen worden duurzaam gebouwd en er wordt ingezet op verduurzaming van bestaande woningen.
- Er is een goede samenwerking met woningcorporaties als het gaat om goede sociale huurwoningen, leefbaarheid in wijken en sociale koop.
- Zo mogelijk worden leegstaande gebouwen getransformeerd naar woningen.
- De gemeente zorgt bij uitgifte van nieuwe bedrijventerreinen dat in de grondprijs een reservering zit om een financiële buffer te creëren om bestaande bedrijfsterreinen te revitaliseren/herontwikkelen.

Mobiliteit

Mobiliteit is essentieel om samen te kunnen leven en werken. De ChristenUnie laat zich leiden door drie criteria: veiligheid (onder andere verkeersveiligheid), milieu (bescherming van Gods schepping: mensen, dieren, groen) en leefbaarheid (lawaaï, CO₂). De ChristenUnie zet zich daarom ook actief in voor een betere verkeersveiligheid, bereikbaarheid van voorzieningen, goed parkeerbeleid, goed onderhoud van wegen, vermindering automobiliteit, bevordering openbaar vervoer en wandel- en fietsverkeer. Hierbij is blijvende en toenemende aandacht nodig voor voorzieningen voor kinderen, ouderen en gehandicapten.

Fietser en voetgangers

De fiets vormt een uitermate belangrijk vervoermiddel voor de korte afstand. Fietsen is goedkoop, gezond en vrijwel niet milieubelastend. Zeker jongeren onder de zestien jaar zijn hier vaak op aangewezen en voor schoolbezoek is er dan ook vaak sprake van grote fietsstromen. Ook voor woon-werkverkeer op korte afstand wordt veel gebruikgemaakt van de fiets. Nu fietsen met (elektrische) trapondersteuning in een snel tempo de markt veroveren, zijn er veel 50 plussers die de fiets opnieuw ontdekt hebben.

Als het om mobiliteit gaat spreekt men vaak over fietsers, automobilisten en openbaar vervoer, echter maken voetgangers ook in ruime mate deel uit van het verkeer. De ChristenUnie doet enkele voorstellen om met name de veiligheid voor voetgangers te verbeteren. **Concrete voorstellen (fietsers en voetgangers)**

- Bij opstapplaatsen voor openbaar vervoer moeten voldoende en goede fietsstallingen komen.
- Als we gebruik van fietsen naar winkels willen bevorderen moeten er ook bij maar ook bij winkelcentra voldoende fietsplekken zijn.
- De ChristenUnie wil de aanwezigheid van oplaadpunten voor elektrische fietsen bevorderen, dat moet wel op plaatsen waar fietsers van buiten de regio voor langere tijd hun fiets plaatsen. Wij zien daar in Aalburg nog geen concrete plekken voor.
- Bewustwording van verkeersgedrag is het belangrijkste ingrediënt om schoolrouters voor jonge fietsers veiliger te maken. Onbesuisd gedrag mag fors gesanctioneerd worden. Het is normaal dat we daar elkaar op aanspreken.
- Bij het zoeken van locaties voor maatschappelijke voorzieningen is verkeersveiligheid een belangrijk keuze criterium voor de ChristenUnie
- Oversteekplaatsen m.n. op drukke doorgaande wegen en rondom scholen worden veiliger en overzichtelijker gemaakt.

Automobilist

A27

De A27 tussen Breda en Utrecht is een belangrijke verbindingssas in het noordzuidverkeer. Ter hoogte van Werkendam - Gorinchem zijn de files structureel. Door inspanning van ChristenUnie Kamerlid Faber is deze problematiek met succes onder de aandacht van de minister gebracht. Het is van groot belang dat we als regio druk op de ketel houden zodat gemaakte afspraken worden nagekomen. Wij zijn er ook van overtuigd dat minder files op de A27 de aantrekkelijkheid van het regionale bedrijventerrein zal vergroten waardoor de risico's voor de deelnemende gemeenten zullen afnemen.

Parkeerbeleid

Het parkeerprobleem in Aalburg concerteert zich met name in woonstraten die niet ingericht zijn op het aantal personenauto's van deze tijd. Ook hier is gedrag weer belangrijkste factor. Vrachtwagens parkeren we niet in woonstraten.

Concrete voorstellen (automobilisten)

- De Gemeente moet alles op alles zetten om de toegezegde afspraken tot eerdere verbreding van de A27 worden nagekomen.
- De Gemeente moet met Rijkswaterstaat in gesprek blijven over de afsluitingen rondom de A27, afsluitingen dienen zo te worden gepland dat ze zo minmogelijk overlast veroorzaken voor de inwoners en ondernemers in onze regio.

Spoorlijn Breda – Utrecht

De studie naar een spoorverbinding Breda – Utrecht kent reeds een lange voorgeschiedenis. De spoorverbinding is in het verleden vaker onderwerp van studie geweest, maar nooit gerealiseerd. De ChristenUnie is van mening dat de gemeente Aalburg zich samen met andere belanghebbende gemeenten moet inzetten om deze spoorlijn daadwerkelijk te realiseren. Dit met name gericht op het beter bereikbaar maken van de hogescholen en universiteiten in Breda en Utrecht. Een ontlasting van de A27 heeft gunstig effect op doorstromingen milieubelasting van onze regio.

3.3. Energie, klimaat en milieu **SCHOON en SLIM**

Waar staat de ChristenUnie voor?

Wij geloven dat we de aarde hebben gekregen en dat we er zuinig op moeten zijn. Daar varen we allemaal wel bij, net als toekomstige generaties. Steeds meer inwoners zijn zelf heel actief bezig met het werken aan een beter milieu. Mensen wekken duurzame energie op en scheiden hun huisvuil. Wij willen dat de gemeente deze initiatieven ondersteunt en stimuleert. Ondertussen heeft de gemeente ook de taak om *zelf* ambities te hebben om te werken aan een beter milieu.

Afvalvrije gemeente

Iedere dag produceren we afval. In dat afval zitten waardevolle grondstoffen die niet verloren mogen gaan. Beter kunnen we afval zien als grondstof. We moeten naar een circulaire economie. Als afval goed gescheiden wordt ingezameld, kunnen de grondstoffen worden aangeboden voor hergebruik en kan de afvalstoffenheffing naar beneden.

Energieke gemeente

Het wordt steeds eenvoudiger om zelf energie op te wekken. Als steeds meer mensen zonne-energie gaan opwekken, neemt het gebruik van fossiele brandstof af. De gemeente stimuleert mensen om zelf zonnecellen te plaatsen.

Wij vinden dat de gemeente alles moet doen om zelf zo min mogelijk energie te gebruiken en zoveel mogelijk energie op te wekken. Denk aan duurzame straatverlichting, elektrische auto's, zonnepanelen op gemeentelijke gebouwen etc.

Waar gaat de ChristenUnie voor?

Klimaat en energie

- We zetten in op een energietransitie: van fossiele naar duurzame brandstoffen, zoals zonne-energie en windenergie.
- Duurzaamheid pakt de ChristenUnie integraal aan: het onderwerp wordt in ieder beleidsstuk waar het relevant is, meegenomen.
- In de verkeers- en vervoersplannen wordt CO₂-emissiereductie integraal opgenomen. Daarbij wordt aandacht besteed aan alternatieven voor de auto, het stimuleren van gebruik van openbaar vervoer en fietsverkeer.
- De ChristenUnie stimuleert initiatieven van woningeigenaren, dorpen/buurtten en andere verenigingen/stichtingen ten aanzien van de aanschaf van energiebesparende producten. Hierbij valt te denken aan zonnepanelen, zonneboilers, warmtepompen, isolatie, windenergie of groene daken, bijvoorbeeld door duurzaamheidsleningen. Het duurzaamheidsfonds kan daar een rol in spelen.
- Er is sprake van uniforme en actuele energievoorschriften in de te verstrekken milieuvergunningen en een adequaat handhavingsbeleid.
- Vogelvriendelijk bouwen wordt gestimuleerd.
- Samen met LTO of regionale of lokale agrarische organisaties wordt onderzocht op welke wijze agrarische ondernemers kunnen bijdragen aan een beter klimaat door de vermindering van uitstoot broeikasgassen, CO₂-reductie of gebruik, duurzame energiebronnen etc.

- Energiebesparing door winkels wordt gestimuleerd (bijvoorbeeld gesloten toegangsdeuren).
- Afval wordt bij de bron gescheiden. Dit leidt tot lagere lasten voor de inwoner en afval wordt gebruikt als grondstof.
- Het illegaal storten van particulier afval moet aangemerkt worden als een milieudelict.
- Om onze gemeente klimaatproof te maken, moet de gemeente samen met bijvoorbeeld het waterschap een waterplan opstellen en/of uitvoeren.
- Duurzaamheidscorporaties van inwoners en/of bedrijven worden aangemoedigd.

Stimuleren

- Educatie en voorlichting aan kinderen (en hun ouders) over het belang van natuur en landbouw is belangrijk.
- Er wordt gewerkt aan bewustwording van milieugedrag bij kinderen en volwassenen en ondernemers.
- Bij het geven van voorlichting op basis- en middelbare scholen kunnen vrijwilligers worden ingezet.
- Er wordt meegedaan aan landelijke dagen rond afval, zwerfvuil, compost etc.
- Inwoners ontvangen subsidie om bij reconstructies van tuinen infiltratiekragen in de grond te plaatsen. Hiermee wordt het hemelwater, daar waar het valt, vastgehouden en langzaam in de bodem opgenomen.
Het inzamelen van oud papier blijft bij de verenigingen. De ChristenUnie is nog steeds voorstander van het verstrekken van een oudpapierkrat aan alle adressen.

Het goede voorbeeld geven

- De eigen gemeentelijke organisatie wordt doorgelicht op energiezuinigheid.
- Vanuit het duurzaamheidsfonds worden uitdagende, maar economisch en technisch verantwoorde criteria geformuleerd.
- Bij bestaande gemeentelijke gebouwen streeft de gemeente naar een minimale energiebesparing van 2% per jaar, conform de ambities van het verdrag van Dussen.
- In de komende raadsperiode wordt het gemeentelijke inkoopbeleid duurzaam en zijn bij alle offerteaanvragen duurzaamheidscriteria opgenomen.
- Mogelijkheden om het stroomverbruik lokaal op te wekken, worden gebruikt.
- Bij verlichting in de openbare ruimte worden moderne technieken toegepast (o.a. LED-verlichting). Door het gebruik van LED-verlichting kan er 30 tot 40% energie bespaard worden.
- De ChristenUnie gaat voor een zuiniger en schoner eigen wagenpark (toepassen van roetfilters en/of gebruik van alternatieve brandstoffen).
- Bij rooien van bomen die niet op beschermde lijst staan moet er ook aandacht zijn voor herplanting. Bij voorkeur bomen die vrucht dragen, weinig overlast geven door bladval en of op termijn geschikt zijn voor houtproductie.

Goede regels vragen om goede handhaving, zoals bijvoorbeeld de milieuregels. De gemeente zoekt daarbij stevige samenwerking en afstemming met provincie, waterschap en justitie.

Afkortingen

AFKORTINGEN		
AED	Automatische Externe Defibrillator	Apparaat om hartritme stoornis te signaleren en bestrijden
CBS	Christelijke Basis Scholen	
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin	
DIFTAR	Gedifferentieerd (afval) tarief	Betalen per aangeboden container of per gewicht
GGD	Gemeentelijke gezondheidsdienst	In ons geval regionaal
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg	
GHB	Party (hard) Drugs	
GHOR	Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie	ingezet bij Rampen en epidemie
IDOP	Integraal dorps ontwikkel plan	plan met profiel dorp en wenselijke ontwikkelingen
LEA	Lokale educatieve agenda	Lokale onderwijs visie
MBO	Middelbaar beroeps onderwijs	
MKB	Midden en Kleinbedrijf	
OZB	Onroerende Zaak Belasting	gemeentelijke belasting op vastgoed waarde
PGB	Persoons Gebonden Budget	Geld om zelf zorg in te kopen, regelen
RAV	Regionale Ambulance Voorziening	Regionale samenwerking voor ambulance zorg
RMC	Regionaal Melding Centrum (leerplicht)	
RMW	Regionale milieudienst Midden en West Brabant	
RUD	Regionale Uitvoeringsdienst	verzorgd milieu vergunning en toezicht in ingewikkelde dossiers
SGJ	Stichting Gereformeerde Jeugdzorg	
VVE	Voor en Vroegschoolse Educatie	gericht op leesachterstand en sociale ontwikkeling
WAVA/GO	Sociale werkvoorziening in Oosterhout	regionale organisatie
WGR	Wet Gemeenschappelijke Regeling	Juridische samenwerkingsvorm gemeenten voor specifieke taak
WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning	Wet regel zorgplicht van gemeente voor haar inwoners
ZZP	Zelfstandige Zonder Personeel	